

Ved faring er der ofte kun få kuld med PRRS-smitte. Jo flere grise, der flyttes, jo flere kuld kan smitten flyttes videre til.

PRRS:

Ved del-sanering for PRRS skal der være styr på smitten i farestalden

Sanering: Nøglen til en succesfuld sanering er at efterleve reglerne for smittestop. Vigtigst er sektioneret drift og at flytte så få grise som muligt.

Af chefkonsulent Dorthe Pouls-gård Frandsen og chefforsker Flemming Thorup, begge fra Seges Innovation

Alle med børn kender til barnets første sygedag. Børn fra forskellige familier, manglende immunitet og mange børn på 'blå stue' er udfordringer, som børnehaven skal håndtere. I en besætning på 1.000 årssøer fødes 800 grise hver uge. De kan alle blive syge, hvis de møder ældre pattegrise med PRRS-virus - så det er nemt at holde smitten med

PRRS i gang.

Med den Nationale Reduktionsplan for PRRS skal mange besætninger igennem en delsanering. En delsanering for PRRS er en lang og sej proces, som kræver fokus på smittebeskyttelse, som skal fastholdes på alle niveauer i besætningen. Nøgleordene til succes er:

- Skab ro, så der ikke fødes grise med PRRS-virus: Det opnås, når alle søerne er blevet vaccineret.
- Stop smitten fra ældre grise:

Det opnås ved sektionering og godt management.

Sektionering

Ved sektionering undgås, at ældre grise smitter de yngre grise. Sektionering betyder, at alle pattegrise i en sektion har samme alder, og at der ikke flyttes grise mellem sektionerne. Når der fravænes, er det vigtigt, at alle grisene kommer videre til smågrise-stalden, uanset om de er 'for små' at fravænne. De små grise kan være smittebærere, så

hvis de flyttes tilbage til yngre pattegrise, vil de smitte raske grise. Sektioneringen skal fortsætte i smågrise-stalden, så grise, der er født i samme uge opstaldes i samme sektion, indtil de alle sælges.

I forbindelse med kuldudjævning skal der flyttes mindst muligt rundt på grise-ne. Det vil sige, at størrelses-sortering af grisene er NO GO. De mindste grise kan samles hos én mindsteamme, og de største overskydende grise kan samles hos ammesøer.

Blå bog

- Chefkonsulent Dorthe Pouls-gård Frandsen og chefforsker Flemming Thorup arbejder hos Seges Innovation med forsøgsarbejde, hvor

målet er at opnå en højere overlevelse og tilvækst hos pattegrisene gennem god pasning af både pattegrise og diegivende søer.

Område	Anbefaling	Dette opnår du
Sektionering	Alle grise i en sektion har samme alder.	At ældre grise med PRRS ikke smitter yngre grise.
	Søer flyttes ind i en sektion, der er helt tom, og inventar og redskaber er vasket og desinficeret.	Ingen overførsel af PRRS-smitte fra seneste hold til de nyfødte grise.
	Start dagen med rent tøj.	PRRS-smitte ikke overføres med spyt og gødnings på tøjet.
	Pas de yngste grise først.	Du undgår at føre smitte fra ældre grise til de yngre grise. De ældste grise har størst risiko for at være smittede.
	Alle grise fravænes samtidig.	Du undgår, at de grise, du flytter tilbage, smitter næste ugehold. De grise, som du ikke finder egnet til fravæning kan være syge.
Kuldudjævning	Færrest mulige flytninger.	Grise fra et kuld med PRRS fordeles til mange kuld uden PRRS, så de også smittes med PRRS.
	Flyt kun det nødvendige antal grise til mindsteammer og til ammesøer.	Mindst mulig smittespredning med de nødvendige flytninger.
	Størrelsessortering af grisene er NO GO.	Grise fra et smittet kuld fordeles rundt til mange forskellige kuld.

Smittestop i farestalden.

Ammesoen skal flyttes ind i sektionen med de nyfødte grise. Dette kræver, at der er nogle tomme farestier til ammesøerne i sektionen. Det betyder, at der allerede, når de højdrægtige søer flyttes ind i farestalden, skal være nogle tomme pladser til ammesøer. Grisene skal flyttes inden for de første 48 timer af grisens liv. Herefter skal grisene blive ved søen - kuldene 'låses'.

Grise må ikke byttes rundt, når I går grisene igennem. I stedet skal der fokuseres på at få alle søer godt igennem faringen, så de malker godt og kan passe de tildelte grise helt frem til fravæning. Syge og ukurante grise aflives, da disse med stor sandsynlighed er smittet med PRRS og derfor kan smitte de raske grise i besætningen.

Indtil fravæning modtager grisene en beskyttelse for PRRS gennem somælken. I det øjeblik grisene fravænes, forsvinder denne beskyttelse, og de nyfra-

vænnede grise er ekstra modtagelige for smitte med PRRS. Derfor skal alle fravænnede grise flyttes væk fra farestalden og ind i en tom smågrise-sektion. De grise, som fravænes, når der laves en ammeso, må ikke blive gående i en tom faresti. Udfordringen er at få præcise aftaler for disse grise. Er smågrise-sektionen klar til at modtage dem? Hvem flytter smågrisene,

Det vil sige, at størrelsessortering af grisene er NO GO.

Ekspertens anbefalinger

- 1 Planen for sanering skal være realistisk i forhold til besætningens indretning.
- 2 Tilpas antallet af løbninger, så sektioneringen kan overholdes.
- 3 Undgå at sprede smitte fra ældre til yngre grise eller mellem kuld.
- 4 Hjælp hinanden. Jo bedre der er styr på smitten, jo hurtigere bliver i PRRS-fri.

hvis de skal på en anden lokalitet?

Det er ofte ejer og driftsleder, som sammen med rådgiver og besætningsdyrlægen har lavet saneringsplanerne, inden de øvrige medarbejdere inddrages i processen. Staldmedarbejdernes handlinger er afgørende for, om delsaneringen lykkes, idet de til daglig håndterer alle besætningens grise og søer. Hvis ikke alle medarbejderne kender til reglerne for smittestop eller ikke ved, hvordan de skal efterleves, så lykkes saneringen sandsynligvis ikke. Medarbejderne skal inddrages i de nye arbejds gange, og deres bekymringer skal tages seriøst, for det er jo dem, der skal løse udfordringen, når for eksempel der skal laves en ammeso inden fyraften. Det er også dem, der føler, at de har ansvaret for en stigende pattegrisedødelighed i den første tid med de nye regler, hvilket også kræver lederens opmærksomhed.

Det bliver lettere at passe grise

Der er heldigvis gode erfaringer med delsanering af PRRS-smittede sohold. Det starter med ekstra arbejde til rengøring og til at overholde de mange smittestopregler. Jo bedre reglerne kan overholdes, jo større er chancen for, at saneringen lykkes. Som bonus har reglerne også god effekt over for andre sygdomme i besætningen, så sammen med fraværet af PRRS betyder det, at grisene bliver mindre syge og dermed er lettere at passe.